

Työ- ja elinkeinoministeriö
TEM/435/00.04.01/2017

Lausunto sosiaali- ja terveysalan kilpailusääntöjä arvioineen työryhmän raportista

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Suomen pääomasijoitusyhdistykseltä (FVCA) lausuntoa sosiaali- ja terveysalan kilpailusääntöjä arvioineen työryhmän raportista ([TEM:n julkaisu 30/2017](#)). Raportti sisältää kaksi hallituksen esitysluonnosta kilpailulain (948/2011) muuttamiseksi. Sote-alan yrityskauppoihin ehdotetaan uutta pysyvää valvontasääntelyä. Lisäksi sote-alalle ehdotetaan erityisiä käyttäytymissäännöksiä pienten yritysten suojaksi.

Aikaisemmin on jo annettu [hallituksen esitys 76/2017](#) määräaikaisista yrityskauppavalvontaa koskevista säännöksistä, joita on tarkoitus soveltaa ennen sote-uudistuksen voimaantuloa. [Suomen pääomasijoitusyhdistys on antanut talousvaliokunnalle lausunnon asiassa 22.6.2017.](#)

Suomen pääomasijoitusyhdistys (FVCA) toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kaikista muista toimialoista poikkeavat liikevaihtorajat ovat perusteettoman alhaiset ja aiheuttaa pienille sote-alan yrityksille kohtuutonta hallinnollista taakkaa

Voimassa olevan kilpailulain yrityskauppavalvontasäännöksiä sovelletaan yrityskauppaan, jossa osapuolten yhteenlaskettu liikevaihto ylittää 350 miljoonaa euroa, *ja* vähintään kahden osapuolen Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää kummankin osalta 20 miljoonaa euroa. Lakiehdotus ulottaisi yrityskauppavalvonnan sote-sektorilla kauppoihin, joissa osapuolten yhteenlaskettu liikevaihto ylittää 20 miljoonaa euroa, *tai* vähintään kahden yrityskaupan osapuolen Suomesta kertynyt liikevaihto kummankin osalta 2 miljoonaa euroa. **Liikevaihtorajat laskettaisiin siis sote-sektorilla jopa alle kymmenesosaan siitä, mitä ne ovat muilla sektoreilla.**

FVCA ei kannata kansallista lisäsääntelyä. Pidämme esitystä haitallisena ja yrityskauppojen dynamiikkaa vahingoittavana. Kaikkia sellaisia toimenpiteitä, jotka vähentävät yrityskauppoja ja taloudellista toimeliaisuutta Suomessa taikka hidastaa pääomien kiertokulkua Suomessa tai heikentää Suomen houkuttelevuutta sijoituskohteena, tulisi suhtautua pidättyväisesti.

Ehdotus aiheuttaisi lisäksi tarkoituksensa vastaisesti ylimääräisiä kustannuksia ja hallinnollista taakkaa pienille toimijoille. Suomen hallitusohjelman kasvutavoitteisiin peilaten ehdotus nimenomaan heikentää pienten toimijoiden kilpailumahdollisuuksia.

Viranomaisen otto-oikeus ja takautuva puuttuminen jo täytäntöön pantuihin yrityskauppoihin aiheuttaa merkittävää epävarmuutta

Ehdotuksen mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle (KKV) annettaisiin lisäksi toimivalta vaatia liikevaihtorajat alittavakin yrityskauppa ilmoitettavaksi, jos siihen olisi erityisiä syitä

(ns. otto-oikeus). Virasto voisi vaatia yrityskauppailmoituksen tekemistä, jos vähintään kahden yrityskaupan osapuolen liikevaihto kummankin osalta ylittäisi miljoona euroa ja kaupan täytäntöönpanosta olisi kulunut enintään puolta vuotta. Esityksessä todetaan lisäksi, että yrityskaupan osapuolten oikeusvarmuuden lisäämiseksi elinkeinonharjoittajille annettaisiin oikeus myös vapaaehtoiseen yrityskaupan ilmoittamiseen silloin, kun pääsäännön mukaiset liikevaihdon raja-arvot alittuvat.

FVCA toteaa, että viranomaisen takautuva puuttumismahdollisuus jo toteutuneisiin yrityskauppoihin sote-alan yritysten oikeusvarmuuden kannalta erittäin kyseenalainen ja vaikuttaa varsin kielteisesti myös toimijoiden omaisuudensuojaan. Ehdotus ei myöskään täytä hyvän sääntelyn periaatteita, koska viranomaisen toimivallan rajat eivät ole selkeästi määritelty lainsäädännössä.

Ehdotus johtaa siihen, että pienet yrityskaupat olisi tosiasiallisesti ilmoitettava KKV:lle, jotta yrityskauppaan liittyvät epävarmuudet voidaan poissulkea. Tämä aiheuttaa tarpeettomia lisäkustannuksia koko toimialalle ja vähentää kiinnostusta yrityskauppoihin. *Esityksessä mainituilla euromääräisillä rajoilla ei ole siten tosiasiallista vaikutusta hallinnollisen taakan vähentämiseksi ja lisäkustannusten rajaamiseksi. Ehdotus aiheuttaa myös perusteettomasti kilpailuoikeudellista epävarmuutta sosiaali- ja terveysalan yrityskaupoissa.* Ehdotusta ei pidä FVCA:n näkemyksen mukaan toteuttaa.

Sote-sektorin erityissäännökset kilpailulaissa ovat lain yleishengen vastaista

TEM:n sosiaali- ja terveysalan kilpailusääntöjä arvioinut työryhmä on ehdottanut lisäksi, että kilpailulakiin lisättäisiin uusi luku sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauden turvaamisesta. Katsomme, että ehdotuksen taustalla vaikuttava ajatus on ymmärrettävä.

Viittaamme kuitenkin tältä osin [Asianajoliiton lausuntoon 22.8.2017](#), jossa todetaan, että ehdotettu säännös muodostaisi kilpailulain systematiikassa irrallisen ei-kilpailuoikeudellisen saarekkeen, jonka tulkinta ja soveltaminen perustuisi muihin oikeuslähteisiin ja -periaatteisiin kuin itse kilpailulaissa ilmaistuun tarkoitukseen. Ehdotus aiheuttaisi kilpailuoikeuden asiantuntijoiden näkemyksen mukaan sen, että sosiaali- ja terveyshuollon markkinoilla toimiville elinkeinonharjoittajille enää ole oikeuskäytännön valossa selvää, millainen menettely katsotaan kilpailuoikeudellisesti kielletyksi. Rajanveto kiellettyjen ja sallittujen menettelytapojen välillä on kilpailuoikeuden nykytilan perusteella jo ennestäänkin elinkeinonharjoittajille haastavaa ja seuraamukset rikkomistapauksissa ankarat.

Kaikki tämä epävarmuus aiheuttaisi sijoittajille ja sote-alan toimijoille merkittäviä haittatekijöitä, jotka ovat omiaan hidastamaan talouskasvua ja heikentävät entisestään mahdollisuuksia toimia pienenä haastajana markkinoilla.

Katsomme, että ehdotettu erityissääntely sote-alalle ei ole tarpeen ja toimivien kilpailuolosuhteiden varmistamiseksi tulisi soveltaa jo olemassa olevaa sääntelyä eli kilpailulain lisäksi elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain (1062/1993, yrittäjänsojlaki), sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain (1061/1978, SopMenL) sekä varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain (228/1929, oikeustoimilaki) säännöksiä. Mikäli voimassa olevan sääntelyn tarjoamia oikeussuojakeinoja ei tällä hetkellä käytetä riittävästi, on selvitettävä, miten esimerkiksi sote-palveluja tuottavat pienet yritykset voisivat hyödyntää niitä paremmin.

Lopuksi

Pääomasijoittajat ovat keränneet yli miljardi euroa uutta varallisuutta pääomasijoitusrahastoihin, joita sijoitetaan lähiaikoina startup- ja kasvuyrityksiin kiihdyttämään kasvua. Sijoituspäätöksiä tehtäessä toimiala pitää tärkeänä, että toimialan ja kasvuyritysten sääntely-ympäristö on selkeää ja uusien säännösten soveltamisala on tarkkarajainen. Myös yrityskauppavalvontaan liittyvien velvoitteiden tulisi olla yksiselitteisen selkeitä oikeusturvan varmistamiseksi.

Pidämme tärkeänä sitä, että ehdotuksella ei aiheuteta tarpeettomia lisäkustannuksia startup- ja kasvuyrityksille, mitä ei voida pitää perusteltuna aikana, jolloin Suomen pitäisi panostaa kasvuyritysten toimintaedellytysten parantamiseen. Startup- ja kasvuyritysten toimintaedellytyksiä on ennemminkin edistettävä hallitusohjelman mukaisesti.

Yhdymme kilpailuoikeuden asiantuntijoiden näkemykseen siitä, että ehdotetut toimialakohtaiset säännökset ovat perustavalla tavalla ristiriidassa Suomen kilpailulainsäädännön kehittämisen periaatteiden kanssa. Hallituksen esitysluonnokseen sisältyvät kilpailulain muutosehdotukset pysyvien sosiaali- ja terveysalan yrityskauppojen ilmoitusvelvollisuutta koskeviksi säännöksiksi ovat ongelmallisia hallinto-oikeudellisen luottamuksensuojan sekä kilpailuoikeudellisen oikeusvarmuuden näkökulmasta. Ehdotetut säännökset myös lisäävät kohtuuttomasti sosiaali- ja terveysalan elinkeinonharjoittajien hallinnollista taakkaa.

Jos ehdotukset kuitenkin päätetään poliittisista syistä viedä eteenpäin, katsomme, että ehdotuksen kielteisiä vaikutuksia tulee pyrkiä rajaamaan merkittävästi esimerkiksi seuraavin keinoin:

- Pienet toimijat on määriteltävä selkeästi. Pienet ja vähämerkitykselliset yrityskaupat on yksiselitteisesti ilman viranomaisen harkintavaltaa rajattava sääntelyn ulkopuolelle esimerkiksi euromääräisin soveltamisalarajauksin. **Ehdotettuja liikevaihtorajoja olisi myös merkittävästi nostettava ehdotetusta.**
- Lisäksi kaikki sote-sotealaan liittyvät yrityskaupat tulee käsitellä yleisen yrityskauppavalvontasääntelyn mukaisessa kuukauden määräajassa.
- **Pidämme ilmoitusvelvollisuuteen ehdotettua helpotusta välttämättömänä, mutta sen hallinnollista taakkaa vähentävää vaikutusta kuitenkin varsin vähäisenä.** Ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseen tulisi luoda huomattavan kevyt, ehdotettua yksinkertaisempi malli ja asettaa näille tapauksille KKV:lle ehdotetun laajennetun valvonnan osalta yleistä 30 päivän käsittelyaikaa lyhyempi määräaika, joka voisi olla esimerkiksi 14 päivää.

SUOMEN PÄÄOMASIOITUSYHDISTYS

Pia Santavirta
Toimitusjohtaja

PÄÄOMASIOITTAJAT RAKENTAVAT KASVUA

Pääomasijoittajien salkuissa on noin **800 kasvuyritystä**.

Vuosina 2014-2016 suomalaisiin kasvuyrityksiin on sijoitettu **2,4 miljardia euroa**.

Kohdeyritysten liikevaihto on yhteensä noin 24 miljardia euroa, mikä edustaa **noin 7 % yksityisen sektorin liikevaihdosta**

Kohdeyrityksissä työskentelee noin 130 000 työntekijää, mikä edustaa **noin 10 % yksityisen sektorin henkilöstömäärästä**.